

RAM-budget 2027

med utblick mot 2032

2027

Kungälv's Kommun – Utvecklingspartiet

Grundad på Bokslut för 2025 samt RAM 2026 – fastställt mars 2026

*Denna rambudget är Utvecklingspartiets samlade politik för Kungälv's kommuns ekonomi och verksamhetsutveckling perioden 2027–2032. Den är direkt grundad på bokslutet 2025 och dess analys (bilaga 1), den ekonomiska riskanalysen av kommunens projektportfölj samt budgetdirektivet från mars 2026. Tre ledord sammanfattar vår politik: **Skola** först. **Infrastruktur** möjliggör tillväxt. **Ekonomisk hållbarhet** skyddar välfärden.*

Inledning

En kommun är mer än en geografisk plats – den är ett dynamiskt ekosystem där människor, företag, föreningar och offentliga verksamheter samverkar för att skapa en hållbar vardag. Precis som i naturens ekosystem är varje del beroende av de andra för att helheten ska fungera.

Kungälv är en kommun i stark tillväxt – och det är både en möjlighet och ett ansvar. Bokslutet 2025 redovisar ett resultat om 212 mnkr (5,7 %), vilket är nästan tre gånger det budgeterade utfallet. Det är positivt – men bilden är mer komplex än siffran antyder. När engångseffekter som riktade statsbidrag (~45 mnkr), lägre investeringsutfall och en ovanligt mild vinter räknas bort, är det strukturella balanskravsresultatet 65 mnkr. Det är den nivå kommunen faktiskt kan räkna med framåt. Den goda ekonomin ger oss handlingsutrymme – men inte mer marginaler än vad de strukturella siffrorna motiverar. Men samma bokslut visar också kostnadstrender inom välfärd, en investeringsportfölj som kan uppgå till 6–8 miljarder kronor, och strukturella utmaningar i skola och socialtjänst som kräver mod att möta. Den goda ekonomin är inte ett kvitto på att allt är löst – den är ett handlingsutrymme vi måste använda klokt.

Utvecklingspartiet presenterar en rambudget som tar dessa utmaningar på allvar. Vi prioriterar skola och infrastruktur som förutsättningar för allt annat. Vi sätter ett realistiskt och hållbart överskottsmål. Och vi redovisar de stora projekten – både beslutade och planerade – transparent och i ett sammanhang, så att medborgarna kan bilda sig en verklig uppfattning om kommunens ekonomiska framtid.

Livscykeln genom åren – vår grundsyn

Som ny medborgare föds du rakt in i vårt samhälle. Din hälsa kartläggs, du börjar förskolan och får ditt första sociala sammanhang. Skolan tar vid, där lärande, kamrater och struktur formar din framtid. Utvecklingspartiets viktigaste fråga är att alla barn ska knäcka läskoden under första skolåret. Tidiga insatser i läsning, skrivning och matematik ger bättre livsförutsättningar. De som behöver extra stöd ska få det i tid.

Efter skolan vill du kanske vidareutbilda dig, arbeta eller resa – men vi vill att du återkommer till Kungälv. Det kräver att vi erbjuder bostäder, jobb och en levande miljö. Men tillväxt utan planering

skapar bara nya problem. Nybyggnation måste alltid gå hand i hand med infrastruktur, skolor och omsorg.

När livet kräver stöd – i livets svåra skeden, i åldrandet, vid funktionsnedsättning – ska kommunen finnas där med rätt hjälp vid rätt tid. Det är grunden i vårt uppdrag.

Innehållsförteckning

INLEDNING	1
LIVSCYKELN GENOM ÅREN – VÅR GRUNDSYN	1
EKONOMISK RAM OCH FINANSIELLA MÅL	3
ÖVERSKOTTSMÅL: 3–4 %	3
PORTFÖLJSTYRNING AV INVESTERINGAR, SE BILAGA 3.	4
SOLIDITET OCH SKULDUTVECKLING.....	5
PENSIONER	5
VÅR FRÄMSTA RESURS OCH DERAS ARBETSMILJÖ	5
FINANSIELL PLAN – ÖVERSIKT, SE BILAGA 4.	5
DEN SAMLADE PROJEKTPORTFÖLJEN	6
SAMLAD INVESTERINGSBILD 2027–2035	6
PRIORITERINGSORDNING.....	6
ARENAOMRÅDET.....	7
ÅSEBERGET – 1 500 BOSTÄDER	7
KEXETOMTEN – CA 1600-1800 BOSTÄDER	7
CENTRALT HÖGHUS – 16–23 VÅNINGAR + HOTELL 5 VÅNINGAR.....	7
BILTEMA-ETABLERINGEN NEDANFÖR SJUKHUSET	8
INFRASTRUKTUR – FÖRUTSÄTTNING FÖR ALLT ANNAT, BILAGA 5 & 6.	9
SAMHÄLLSBYGGNAD OCH PLANERING.....	9
PRIORITERADE INFRASTRUKTURINVESTERINGAR.....	9
VÄGTULL OCH TRAFIKLÖSNING	9
KOLLEKTIVTRAFIK OCH KOMMUNDELAR.....	10
SKOLAN – KOMMUNENS VIKTIGASTE INVESTERING	11
EN NY STYRNINGSMODELL – FEDERATION OCH REKTORSANSVAR.....	11
FOKUS PÅ UNDERVISNINGEN	11
ÖKAD VUXENNÄRVARO – FEM MODELLER UTANFÖR BOXEN	11
SAMVERKAN SKOLA, VÅRDNADSHAVARE OCH SAMHÄLLE (SE BILAGA 2, BARN O UNGDOMSPLAN)	12
LÄRARNAS KOMPETENSUTVECKLING OCH ARBETSMILJÖ	12
TRYGGHET OCH STÖD – PROAKTIVT OCH HÅLLBART	13
IMPLEMENTERING AV NYA SOCIALTJÄNSTLAGEN	13
FUNKTIONSSTÖD OCH DAGLIG VERKSAMHET.....	13
ÄLDREOMSORG	13
FÖRVALTNING, ORGANISATION OCH BOLAGSSTYRNING	14
FÖRVALTNING OCH ARBETSMILJÖ	14
KOMPETENSFÖRSÖRJNING 2027–2032.....	14
SYFTE MED KOMMUNALA BOLAG.....	14
KONCERNMÅL FÖR AB KONGÅHÄLLA (ABK).....	14
MEDBORGARNA OCH KOMMUNDELARNA	16
TRYGGHET.....	16

RÄDDNINGSTJÄNST BORF.....	16
CENTRALORTEN	16
KOMMUNDELARNA.....	16
FÖRENINGSLIVET	16
MILJÖ.....	17
TURISM OCH NÄRINGSLIV	17
INFOSTRATEGI	18
RISK, SÅRBARHET OCH CIVIL BEREDSKAP	18
UTVECKLINGSPARTIETS RAM-BUDGET 2027 INNEBÄR	19
EKONOMI.....	19
SKOLA.....	19
VÄLFÄRD.....	19
INFRASTRUKTUR OCH SAMHÄLLSBYGGNAD.....	19
ORGANISATION	20
BILAGOR:.....	20
BILAGA 1 EKONOMISK RISKANALYS.....	20
BILAGA 2 BARN OCH UNGDOMSPLAN FÖR KUNGAÄLV 2026	20
BILAGA 3 INVESTERINGSPLAN.....	20
BILAGA 4 OPTIMERA RESULTATSBUDGET	20
BILAGA 5 STRATEGISKA MÅL 2050	20
BILAGA 6 TILLVÄXTSPÄN.....	20

Det goda livet • hela livet • det är givet

Ekonomisk ram och finansiella mål

Bokslutet 2025 redovisar ett resultat om 212 mnkr (5,7 %), vilket är nästan tre gånger det budgeterade utfallet. Det är positivt – men bilden är mer komplex än siffran antyder. När engångseffekter som riktade statsbidrag (~45 mnkr), lägre investeringsutfall och en ovanligt mild vinter räknas bort, är det strukturella balanskravsresultatet 65 mnkr. Det är den nivå kommunen faktiskt kan räkna med framåt. Den goda ekonomin ger oss handlingsutrymme – men inte mer marginaler än vad de strukturella siffrorna motiverar. Med strukturella kostnadstryck inom välfärd och en investeringsportfölj som kan uppgå till 6–8 miljarder är ett mål om 2 % otillräckligt.

Överskottsmål: 3–4 %

Enligt kommunallagen skall en kommuns intäkter överstiga dess kostnader. Men ett lagstadgat krav är inte ett ambitionsmål – det är ett golv. En sund ekonomi för Kungälv, med de utmaningar vi står inför, kräver ett högre mål.

Utvecklingspartiet fastställer överskottsmålet till 3–4 % av skatteintäkter och generella statsbidrag från och med 2027. Golv på 3 % gäller även vid konjunkturedgång – vid en sådan situation minskar investeringstakten, inte välfärden. När exploateringsintäkter realiserats är ambitionen 4 %.

- **Mål 2027: 3 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.**

- **Ambition 2029–2032: 4 % när exploateringsintäkter realiseras.**
- Engångsbidrag och tillfälliga statsbidrag räknas inte in i målet.
- Nettokostnadsandel: tak på 97 %. Verksamheternas nettokostnader får aldrig växa snabbare än skatteintäkter minus 3 %.
- När utfallet överstiger målet fördelas överskottet med 50 % till balansmålet och 50 % till riktade reformer och investeringar, förutsatt att verksamhetsmålen nås.

Resultatbudget, mkr	2027	2028	2029	2030
	Prognos	Prognos	Prognos	Utblick
Verksamhetens nettokostnader	-3642	-3787	-3942	-4107
Avskrivningar	-291	-304	-312	-328
Exploateringsintäkter	30	70	70	70
Verksamhetens nettokostnad	-3903	-4021	-4184	-4365
Skatteintäkter o generella statsbidrag	4082	4263	4445	4639
Finansiella nettokostnader	-57	-69	-80	-86
Årets resultat	122	173	181	188
Nettokostnadsökning	3,5%	3,0%	4,1%	4,3%
Ökning skatter och statsbidrag	4,7%	4,4%	4,3%	4,4%
Resultat/skatteintäkter	3,0%	4,1%	4,1%	4,0%
Befolkningsprognos	51494	51995	52638	53701
Befolkningsökning, antal	478	501	643	1063
Befolkningsökning, %	0,9%	1,0%	1,2%	2,0%

Portföljstyrning av investeringar, se bilaga 3.

Kungälv går från projektbeslut till portföljstyrning. Det innebär att alla investeringar – oavsett om de ingår i rambudgeten eller ej – konkurrerar om samma årliga ram. Projekt som inte ryms skjuts upp, de ställs inte in. Prioriteringsordning beslutas av kommunstyrelsen i samband med budgetdialogen.

År	Max investeringsram	Villkor
2027	700 mnkr	Etableringsfas – skola, startade projekt och infrastruktur prioriteras
2028	750 mnkr	Beroende på skuldutveckling
2029	750 mnkr	Beroende på skuldutveckling
2030–2032	Max 800 mnkr/år	Endast om soliditet ≥ 30 % och skuld under 5,5 mdkr

Soliditet och skuldutveckling

- Soliditeten får inte sjunka under 28 % under perioden 2027–2032.
- Låneskulden får inte överstiga 5.5 miljarder kronor.
- Vid avvikelser från målen presenterar förvaltningen en åtgärdsplan inom 60 dagar.
- Soliditeten skall öka med minst 1,0 procentenhet per år när överskottsmålet nås.

Pensioner

Kommunens pensionsskuld är en strukturell belastning som måste hanteras aktivt. Från och med 2026 tillämpas blandmodellen för pensionsredovisning (beslut KS2024/2446). Pensionskapital investeras strategiskt i lokala och nationella projekt – infrastruktur, energieffektivisering och sociala investeringsfonder – på ett sätt som både tryggar framtida pensioner och bidrar till samhällsutvecklingen. Kommunen skall aldrig behöva låna för att betala pensioner.

Vår främsta resurs och deras arbetsmiljö

Kommunens medarbetare är dess viktigaste resurs. Utan välmående personal finns ingen kvalitet i välfärden. Sjuktalet ska minska och arbetsmiljön ska förbättras på ett mätbart sätt.

Konkreta åtgärder 2027: Friskvårdsbidraget höjs under 2027 för att nå målbilden om 3000kr per år och medarbetare. Sjukfrånvaron följs kvartalsvis per förvaltning med krav på åtgärdsplan när trenden är negativ. Antalet chefer med fler än 35 direkt underställda medarbetare reduceras vidare. Interna möten minskas med 15 % för att ge medarbetarna mer tid till kärnuppdraget. Målet är att Kungälv 2030 ska tillhöra de 20 % bästa arbetsgivarkommunerna i landet enligt SKR:s mätningar.

Finansiell plan – översikt, se bilaga 4.

Kommunstyrelsens ram (verksamhetens nettokostnad) bedöms för 2027 ligga i nivå med 2026 års ram om 3 903 Mkr, justerat för åtgärdseffekter, pris- och lönelönekompensation. Investeringarna för skattefinansierad verksamhet 2027–2029 begränsas till den årliga ramen. Investeringarna i avgiftsfinansierad verksamhet för perioden 2027–2030 beräknas till ca 1 000 Mkr. Skattesatsen hålls oförändrad.

Prognosen för skatteintäkter och statsbidrag bygger på SKR:s prognos och kommunens befolkningsprognos. Bostadsutbyggnadstakten påverkar ersättningen – kommunen kvalificerar sig för eftersläpningskompensation när befolkningstillväxten överstiger 1,2 % både genomsnittligt de senaste fem åren och det senaste året.

Den samlade projektportföljen

Kungälv står inför sin mest investeringsintensiva period någonsin. När rambudgetens 3,1 miljarder läggs ihop med kända ofinansierade projekt uppgår den möjliga totala investeringsvolymen till 6,5–9 miljarder kronor fram till 2035. Det kräver portföljtänkande, tydlig prioriteringsordning och ekonomisk marginal.

Samlad investeringsbild 2027–2035

Projekt	Lägre (mnkr)	Högre (mnkr)	Status
Rambudget 2027–2029 (beslutad)	3 100	3 100	Beslutad
Arenaområdet (grund + följd)	1 700	2 400	Beslut fattat, ej finansierat
Åseberget 1 500 bost. (följdinv.)	1 100	1 700	Planerat, ej finansierat
Kexettomten 1600-1800 bost. (sanering+expl.)	300	700	Ej utredd, hög teknisk risk
Trafiklösning Biltema/sjukhus	50	150	Ej kalkylerat
Centralt höghus 16–23 vån + hotell 5 vån	50	200	Tidig planering
Grokareby + VA kustzon	300	700	Pågår/dialog
TOTALT MÖJLIG PORTFÖLJ	6 600	8 950	

Prioriteringsordning

När projekt konkurrerar om ekonomiskt utrymme gäller följande ordning utan undantag:

Prio	Kategori	Motiv
1	Välfärd och skola	Kärnuppdrag. Kan aldrig pausas.
2	Möjliggörande infrastruktur	VA, vägar, skolor som möjliggör exploatering.
3	Exploatering (realiserade intäkter)	Oasen, Åseberget, Kexet – etappvis och villkorat.
4	Tillväxt och attraktivitet	Höghus centrum, hotell – när ekonomin tillåter.
5	Prestigeprojekt	först när prio 1–4 är tryggt finansierade.

Arenaområdet

Arenaområdet är ett projekt Utvecklingspartiet ser positivt på. En modern idrottsanläggning med simhallar, ishallar och idrottshallar stärker kommunens attraktivitet och ger föreningslivet den infrastruktur det förtjänar. En realistisk totalkostnad ligger på 1,5–2,4 miljarder kronor inklusive parkering, trafiklösningar och kringanläggningar.

Två krav är icke-förhandlingsbara: Hela arenabudgeten – inkl. alla följdinvesteringar – fastställs av kommunfullmäktige innan nästa etapp beslutas. Och kommunikationen med medborgarna skall alltid ange totalkostnad, aldrig bara enskilda delprojekt som en bassäng eller en ishall.

- De lokala idrottsplatserna ute i kommundelarna får inte läggas ned utan noggrann utredning. Spontanidrott är socialt och hälsosamt – det här är inte ett område att spara på utan en investering.
- Arenaområdets trafiklösning måste samplaneras med hela centralortens infrastruktur.

Åseberget – 1 500 bostäder

Åseberget representerar kommunens största bostadsåtagande under perioden. Det är också det projekt som på lång sikt – 40–60 års horisont – påverkar driftkostnaderna mest. När 1 500 bostäder byggs behövs ny skola (500–700 mnkr), förskolor (200–300 mnkr), vägar och VA (400–700 mnkr). Följdinvesteringarna i kommunal service uppgår sannolikt till 1,1–1,7 miljarder kronor utanför själva exploateringen.

- Etappvis utbyggnad – aldrig hela området på en gång.
- Start förutsätter att skola, VA och väganslutning är finansierade.
- Exploateringsintäkter måste realiserats eller kontrakteras innan nästa etapp beslutas.

Kexettomten – ca 1600-1800 bostäder

Kexet-tomten utgör ett unikt och strategiskt beläget område vid älven i centrala Kungälv, med betydande potential för utveckling av attraktiva bostäder, en levande strandpromenad, gästhamn samt parkmiljöer. Samtidigt präglas området av osäkerheter, inte minst kopplade till höga exploateringskostnader. Det är därför av stor vikt att den fortsatta planeringen säkerställer en utbyggnad i en skala och utformning som är förenlig med Kungälvs karaktär och som vinner bred acceptans hos invånarna. Mot bakgrund av lägets attraktivitet är det angeläget att genomförandet sker med hög kvalitet och långsiktigt goda resultat för Kungälv

Erfarenheten från VA-projektet i Aröd – där slutkostnaden översteg budget med 20 mnkr på grund av invasiva växter, förorenade massor och geotekniska utmaningar – är direkt tillämpbar på Kexet. Området är industrimark med höjdskillnader på 4–30 meter och sannolikt kontaminerad mark.

Ingen exploatering av Kex-tomten får starta utan fullständig geoteknisk förundersökning och saneringsinventering. Vi föreslår också en medborgardialog om områdets framtid – möjligen genomförd som elektronisk folkomröstning – för att klargöra om Kungälvborna vill ha bostäder, parker, hamn, eller en kombination.

Centralt höghus – 16–23 våningar + hotell 5 våningar

Ett centralt höghus med hyresrättslägenheter och hotell möter två av kommunens tydligaste behov: bostäder för 18–32-åringar som idag lämnar kommunen, och övernattningskapacitet för ett Kungälv som vill växa som näringsliv- och besöksmål.

- Medborgardialog genomförs innan bygglov antas – stadsbildspåverkan av denna storleksordning kräver bred förankring.
- Kommunens nettokostnad respektive nettointäkt redovisas öppet för fullmäktige.
- Parkeringslösning måste ingå i projektet och samordnas med central parkeringsstrategi.

Biltema-etableringen nedanför sjukhuset

Handelsetableringar av Biltemas storlek driver konsekvent krav på ny trafikinfrastruktur. Kostnaden för korsningar, rondeller och vägkapacitet bärs typiskt av kommunen, inte etableraren. Baserat på jämförbara etableringar bedöms kommunens trafikinvestering ligga på 50–150 mnkr.

- Trafikanalys med fullständig kommunal kostnadsbedömning – inklusive effekter på sjukhustrafik och ambulansvägar – måste vara klar innan etableringsavtal tecknas.
  - Risk- och konsekvensanalys (RoK) är obligatorisk.
-

Infrastruktur – förutsättning för allt annat, bilaga 5 & 6.

Infrastruktur är Kungälvs nästvärde prioritet efter skolan. Principen för hela perioden: infrastruktur möjliggör bostäder – inte tvärtom. Åseberget och Kexet får inte starta förrän nödvändig infrastruktur är finansierad.

Samhällsbyggnad och planering

E-bygglov införs. Målet är att 85 % av bygglovsansökningarna hanteras och beslut kommuniceras inom två veckor från ansökan.

En ny översiktsplan för hela Kungälv med tillhörande FÖP:ar tas fram av extern part. Arbetet skall vara avslutat senast 2027-06-30. Nuvarande översiktsplaner är upp till 15 år gamla och speglar inte kommunens faktiska utvecklingsbild.

Prioriterade infrastrukturinvesteringar

Projekt	Tidshorisont	Risk	Nästa steg
Trafikplats Grokareby (Trafikverket)	2027–2030	Medel	Dialog Trafikverket Q2 2026
VA kustzon – 20 % kalkylreserv obligatorisk	Löpande	Hög	Geoteknik före varje beslut
Trafiklösning Biltema/sjukhus	2027–2028	Medel	Trafikanalys före etableringsavtal
Järnvägsövergångar Kode + Ytterby	2027–2028	Låg	Slå ihop till ett projekt
Kode nya skola – byggstart	2027	Låg	Beslut om byggstart 2027
GC-bana Tunge-skola–Vadholmen (Kode)	2027–2028	Låg	Projektering 2027
Primärstråksutökning	Löpande	Hög	

Vägtull och trafiklösning

Kungälvs geografiska läge, där E6 skär rakt genom kommunen, skapar sårbarheter som jordskredet i Stenungssund så påtagligt visade. Utvecklingspartiet vill ge förvaltningen i uppdrag att tillsammans med Trafikverket utreda en vägtull på motorvägsbron – med undantag för Kungälvsborna – i syfte att finansiera en parallell vägsträckning. Intäkterna kan också gå till underhåll av lokalt vägnät som slits av omledningstrafik.

Kollektivtrafik och kommunalar

Tidtabeller och anropsstyrd trafik ses över så att alla kommunalar kan leva kvällar och helger. Äldre och ungdomar skall ha en rik fritid och kunna nyttja hela kommunens utbud. Pensionärer erbjuds busskort och barn och ungdomar fritidskort.

Marstrand: En samlad plan för att ön kan leva året runt arbetas fram i dialog med de boende. Frågor om LSS-boende, skola, väg 168 och kommunal infrastruktur inkluderas.

Färjan vid Kornhall: Kapacitet och alternativa lösningar (bro eller annan övergång) utreds med utblick 2030–2050 i samråd med Göteborg.

Skolan – kommunens viktigaste investering

Skolan är Kungälvs primära prioritering. Bokslutet 2025 visar att kostnaden per elev stiger 1,4–3,0 % per år utan motsvarande kvalitetsförbättring. Alla barn ska knäcka läskoden i årskurs 1. Satsningarna måste vara rätt – inte bara stora.

En ny styrningsmodell – federation och rektorsansvar

Vi föreslår en radikal reform där centralbyråkratin minskas och makten återförs till kommunens skolor och rektorer. En liten central samordningsgrupp hanterar övergripande riktlinjer, kvalitetsuppföljning och resursfördelning – men beslut och budgetansvar ligger lokalt.

Rektorerna ges fullständigt budgetansvar från 2027. När budget är satt begärs inga tilläggsmedel. Behov av särskilt stöd för elever redovisas tydligt och separat så att inget barn hamnar mellan stolarna.

Fokus på undervisningen

- Lärarnas faktortid återställs till 0,8 under 2027. Minskningen från 1,0 till 0,6 har skadat lärarnas möjlighet att förbereda god undervisning.
- Fler lärarassistenter och speciallärare anställs för att stötta elever med extra behov.
- Där det är möjligt byggs skolor ut för undervisning i mindre grupper.
- Lärarnas lunchkostnad reduceras kraftigt när de äter med sina elever – skapar tryggare matsalsmiljö och stärker relationer.
- Möjligheten att låta äldre medborgare äta lunch i skolorna till reducerat pris utreds – bryter isolering och skapar generationsgemenskap.

Ökad vuxennärvaro – fem modeller utanför boxen

Fler vuxna i skolan är avgörande för trygghet och inlärning. Men det behöver inte enbart ske via nya tjänster i lönebudgeten. Fem modeller pilottestas under 2027:

1. Socialsekreterare i skolan – via nya socialtjänstlagen

Nya SoL (2025) möjliggör proaktivt arbete direkt i skolmiljön. En socialsekreterare som arbetar från skolan är inte enbart socialtjänst – det är en trygg och synlig vuxen som syns för alla elever varje dag. Kostnaden räcks av socialtjänstens befintliga uppdrag. Pilot på två skolor från hösten 2027. Förebygger akuta placeringar.

2. Seniorer som resurspersoner

Pensionerade lärare, ingenjörer, hantverkare och yrkesmänniskor erbjuds en strukturerad roll i skolan som mentorer, läscoacher och yrkesberättare. Ersättning sker via minskade kollektivtrafikavgifter eller tillgång till kommunala faciliteter. Dubbeleffekt: bryter äldres isolering utan lönekostnad för kommunen.

3. VFU-studenter och gymnasiepraktikanter

Studerande på barn- och fritidsprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet och lärarutbildningar gör sin praktik i Kungälvskolor. Avtal med Mimers Hus och lärarutbildningar klara hösten 2026. Extra vuxna i klassrummen utan direkt lönekostnad, och ett naturligt rekryteringsflöde av framtida medarbetare.

4. Daglig verksamhet (LSS) i samverkan med skolan

Personer i daglig verksamhet erbjuds meningsfulla uppdrag i skolmiljön – närvaro i matsalen, aktivitetsledning på raster. Skapar värde både för skolan och ökar meningsfullheten för brukaren i daglig verksamhet. Juridisk och arbetsmiljömässig utredning före start.

5. Näringslivsmentorer

Kommunen ingår avtal med lokala företag om att deras medarbetare avsätter tid som yrkesambassadörer och mentorer. Fler vuxna förebilder, stärkt koppling skola–näringsliv, ingen direkt kostnad.

Samverkan skola, vårdnadshavare och samhälle (se bilaga 2, Barn o Ungdomsplan)

Skolan är ingen förvaringsplats – den är en kunskapsinstitution där framtidens invånare formas. Vårdnadshavares ansvar måste tydliggöras. Frånvaro upp till 30 % av skoltiden är helt oacceptabelt. Skärpta uppföljningsrutiner och proaktiv information införs.

Socialekreterare stationerade på skolan (Modell 1 ovan) är kärnan i den nya samverkansmodellen mellan skola och socialtjänst. Problem identifieras tidigt. Akuta insatser – och deras kostnader – minskar.

Lärarnas kompetensutveckling och arbetsmiljö

Lärare och lärarfack får själva beskriva sina fortbildningsbehov. Det skapar delaktighet och säkerställer rätt utbildningsinsatser. Vårt mål: Kungälv tillhör de 15 bästa skolkommunerna i landet.

Trygghet och stöd – proaktivt och hållbart

Implementering av nya socialtjänstlagen

10 mnkr avsätts för implementering av nya SoL 2025 (förväntade statsstöd erhålls också). Investeringen skall ge mätbar effekt på kostnadsutvecklingen i köpt vård inom tre år. Måltal: köpt vård barn och unga skall inte öka mer än KPI under perioden.

Denna satsning kan till viss del kompenseras av riktade statsbidrag – det vet vi inte i förväg. Men förändringen måste genomföras oavsett, då det är kommunens ansvar gentemot sina invånare.

- Fältverksamhet utökas – första linjens socialtjänst når fler före krisen uppstår.
- Regelbunden kartläggning av vilka ärenden som kan verkställas i egen regi istället för köpt vård.
- Förbättrad vikariepool – ordinarie personal måste få andrum.
- Betald praktik som leder till vikariepool och anställning. Samverkan med skolan säkerställer rätt utbildning.

Funktionsstöd och daglig verksamhet

Habiliteringsersättningen höjs med 100 % 2027 och indexuppräknas därefter årligen med KPI. Daglig verksamhet skall ha mätbar meningsfullhet och möjlighet att samverka med skola och näringsliv. Kostnadsutvecklingen för LSS köpt vård – som ökade med 15 mnkr 2025 – följs månatligt.

Äldreomsorg

Hemtjänststimmar ökade med 9 % under 2025. En strukturerad översyn av behovsbedömning och arbetssätt genomförs 2027 med målet att vända trenden utan att minska kvaliteten. Kostnaden för köpta platser äldreomsorg (73,8 mnkr 2025) följs upp med målet att öka andelen i egen regi.

Samlokalisering av äldreboende och förskola pilottestas. Det skapar generationsgemenskap, bryter äldres isolering och kan avlasta både förskole- och omsorgspersonal.

Boenderotationsmodellen utreds: andelsinlösen av äldreboende kan frigöra villor och korta bostadsköer för 18–32-åringar – åldersspannet vi idag förlorar till andra kommuner.

Förvaltning, organisation och bolagsstyrning

Förvaltning och arbetsmiljö

Kommunen har under en period brottats med arbetsmiljöutmaningar som påverkat många medarbetare. Att vända denna utveckling är en prioriterad uppgift – inte minst eftersom medarbetarnas välmående är en direkt förutsättning för hög kvalitet i kommunens verksamheter. Vi politiker är till för medarbetare och medborgare – inte tvärtom.

- Kommundirektören får i uppdrag att ta fram ett banbrytande förslag på framtidens förvaltningsstruktur senast 2027-06-30. Uppdraget skall vara synkroniserat med skolans federationsmodell.
- Interna möten reduceras med minst 15 % under 2027. Uppföljning halvårsvis.
- Risk- och konsekvensanalys (RoK) genomförs före alla beslut som påverkar verksamhet och medarbetare – aldrig i efterhand.
- Medarbetarnas kunskap och erfarenheter tas aktivt tillvara inför beslut. Delaktighet är inte bara ett ord – det är ett arbetssätt.

Kompetensförsörjning 2027–2032

Kommunen behöver både behålla sin kompetens och attrahera ny. Två konkreta åtgärder: antalet chefer med fler än 35 medarbetare reduceras vidare, och ett mentorsprogram för chefer startas. AI integreras på områden där det skapar värde – dataanalys för prognoser, vårdrutiner, utbildning – men alltid med medarbetare som är rätt rustade att vara källkritiska och göra rimlighetsbedömningar.

Syfte med kommunala bolag

Kungälv skall äga de bolag som krävs för att utöva den kommunala kompetensen. Det får inte gå inflation i bolagsbildning. Bolagen skall styras via kommunfullmäktige – inte kommunstyrelsen. VD-uppdrag är heltidsuppdrag. Dubbla stolar tillåts inte. Kongahälla AB skall styras av en professionell styrelse bestående av ledamöter med erfarenhet ifrån miljardomsättningar. KSO samt oppositionsråd delegeras in i bolaget.

Soliditetstal i bolagen får inte ändras under pågående räkenskapsår – bolagen måste känna till spelreglerna i förväg. Bolagen avsätter medel för forskning och utveckling i enlighet med ägardirektiv. De tjänster bolagen levererar till kommunen räknas in i utdelningarna.

Koncernmål för AB Kongähälla (ABK)

- Lönsamhet och tillväxt: ABK samordnar intäkter och effektiviserar kostnader inom koncernen.
- Finansiell stabilitet: Minimera skuldbördan, bygga reserver för oförutsedda händelser.
- Effektiv resursanvändning: Identifiera och eliminera ineffektivitet löpande.
- Riskhantering: RoK-analys inför alla väsentliga beslut.

- Kundnöjdhet: Löpande mätning och förbättring av servicenivån.
-

Medborgarna och kommundelarna

Trygghet

Trygghet är ett helhetsansvar som gäller även i kommundelarna. Förvaltningen får i uppdrag att tillsammans med polis, frivilligorganisationer och civilsamhälle ta fram en gemensam trygghetsplan. Studier visar att skadegörelse minskar och trygghetskänslan ökar när människor ses och lär känna varandra. Medborgarförslag till kommunfullmäktige återinförs.

Räddningstjänst BORF

Kungälv och Ale har en utmärkt räddningstjänst i BORF. Men bemanningen har hamnat på en miniminivå om 1+4 per arbetslag. Det innebär att insatsledningen ibland tvingas göra val som inte är optimala. BORF:s budget förstärks med 5 mnkr så att minibemanning blir 1+5. Det ger ledningen andrum att tänka kreativt och effektivisera på rätt sätt.

Centralorten

Centralorten behöver infrastruktur, inte mer central bostadsbyggnation. Fokus läggs på att få centralorten att hålla ihop med rätt vägar, parkering, mötesplatser och grönområden. En folkomröstning om Oasen- och Kexområdet genomförs förslagsvis elektroniskt och snabbt.

Kommundelarna

Varje kommundel har sina egna utmaningar. En samlad princip gäller övergående: infrastruktur som länge stått tillbaka ges nu prioritet. Kode: järnvägsövergången löses, ny skola byggs, GC-bana till Vadholmen projekteras. Ytterby/Kärna: järnvägsövergång och färjelösning utreds. Diseröd och Kareby: trafiklösningar vid Tempo ses över. Ulvegårde/Munkegårde: bullerskärm förbättras. Ävc-stationerna i Diseröd och Kärna uppgraderas.

Föreningslivet

Föreningslivet är en av Kungälvs största styrkor och måste vara en självklar del i all framtida planering. Den nya multihallen är ett viktigt och välkommet tillskott, men den täcker inte alla behov – varken när det gäller olika typer av verksamheter eller den geografiska närheten för hela kommunen. Vi vill att Kungälv planerar och bygger så att alla föreningar och ideella organisationer får plats, inte bara idrottsföreningar. När skolor och idrottshallar byggs eller renoveras ska de utformas så att de kan användas av fler verksamheter efter skoltid, och alla anläggningar ska vara tillgängliga och anpassade för personer med funktionsnedsättning.

Vi vill också se över kommunens stöd till föreningar så att det blir mer rättvist och aktivitetsbaserat. Alla ideella organisationer som skapar aktiviteter för barn, unga och vuxna bör kunna få motsvarande LOK stöd. Vi vill premiera aktivitet och engagemang, inte enbart antal medlemmar eller föreningens storlek.

Ett starkt föreningsliv kräver lokaler och stöd som är flexibla, inkluderande och spridda över hela kommunen – så att alla har möjlighet att delta.

Miljö

Kungälv har en unik närhet till kust, älv, hav och skog. En miljöfond inrättas för att öronmärka resurser till naturvård och hållbar stadsutveckling. Återbruk införs som standard – kommunen avyttrar inga resurser innan det säkerställts att de inte kan nyttjas på andra ställen. Kollektivtrafikresande ökar, biltrafiken minskar, laddinfrastruktur byggs ut, och Marstrandsfärjan elektrifieras.

Turism och näringsliv

Kungälv har utmärkta förutsättningar för ekoturism och historisk turism. Vi utreder hur kommunen kan samarbeta med näringslivet och gymnasieprogrammen för att ta vara på dessa tillgångar. Det centrala höghuset med hotell stärker kommunens förmåga att ta emot gäster.

Serviceindexet (Insikt) låg över medel för BRG-kommunerna 2025 men försämrades från 2024. Det är en signal att ta på allvar. Nyföretagandet är stabilt och över målvärdet.

Ett starkt och växande näringsliv är avgörande för Kungälvs framtid. Vi vill att kommunen ska vara det självklara valet för företag som vill etablera sig, växa eller flytta hit. I Kungälv ska vi säga ja till utveckling – inte nej.

Kungälv har dessutom stora möjligheter inom turism och besöksnäring. Tillsammans med företag, föreningar, utbildningar och andra aktörer vill vi utveckla kommunens attraktionskraft, särskilt inom natur- och ekoturism, där potentialen är stor. Här kan vi skapa nya arbetstillfällen, stärka lokala företag och ta tillvara de resurser som redan finns i kommunen.

För att lyckas behöver vi ett mer konkret, samordnat och företagsvänligt arbetssätt än idag. Mycket av det som står i kommunens näringslivsprogram är bra – men genomförandet brister. Företag vittnar om långa handläggningstider, otydliga kontaktvägar och bristande samordning mellan förvaltningar.

Därför vill vi:

1. Skapa en tydlig väg in för företag

Ett företag ska inte behöva ringa runt mellan olika förvaltningar. Kommunen ska ha en ingång, en kontaktperson och en tydlig process för etableringar, tillstånd och frågor.

2. Förkorta handläggningstiderna

Långa väntetider bromsar investeringar. Vi vill införa tidslöften, bättre uppföljning och tydligare ansvar.

3. Utveckla ett näringslivsbolag tillsammans med företagen

Vi vill skapa ett gemensamt bolag – liknande Tillväxt Lidköping – där kommunen och näringslivet driver utvecklingen tillsammans. Kommunens roll ska vara att möjliggöra, inte styra.

4. Stärka samarbetet mellan skola och näringsliv

Ungdomar ska få riktiga jobb och praktikplatser genom ett tätare samarbete mellan skolor, Bokab, företagarorganisationer och lokala företag. Det här fungerar inte tillräckligt bra idag.

5. Satsa på turism och ekoturism

Kungälv har unika naturvärden och starka besöksmål.

Infostrategi

All information från kommunen skall vara lättillgänglig, aktuell och presenterad i god tid. En "straffavgift" införs för verksamheter som inte levererar politiska handlingar och styrande dokument i tid. Kommunens samlade projektportfölj – inklusive ofinansierade projekt – redovisas öppet i årsredovisningen från 2027.

Risk, sårbarhet och civil beredskap

Kungälv intensifierar arbetet med sin sårbarhetsplan. Tre beredskapssamordnare har anställts. Samordningen med statliga myndigheter och det nationella civilförsvaret förbättras. Skolan spelar en viktig roll i att stärka medvetenheten om beredskap bland unga.

Tillsammans med medborgare och markägare utreds möjligheten till "kolonilotter" utan bebyggelse. Syftet är att medborgare som är intresserade av sin egen planering/prep inför kris skall kunna få en plats att odla på, markägare kan få en liten inkomst på jordbruksmark som inte används aktivt.

Utvecklingspartiets RAM-budget 2027 innebär

Detta är Utvecklingspartiets konkreta åtaganden för 2027. Varje punkt är förankrad i bokslutet 2025, den ekonomiska riskanalysen och budgetdirektivet från mars 2026.

Ekonomi

- **Överskottsmål 3 % av skatteintäkter och generella statsbidrag (upp från 2 %).**
- Nettokostnadsandel: tak på 97 %. Kvartalsvis rapportering.
- Kommunstyrelsens ram: ca 3 903 Mkr för 2027 (justerat för på- och lönekomensation).
- Årlig investeringsram max 700 mnkr 2027. Portföljstyrning ersätter projektbeslut.
- Låneskuld aldrig över 5,5 miljarder. Soliditet aldrig under 28 %.
- Kommunens samlade projektportfölj – inklusive ofinansierade projekt – redovisas öppet från 2027.

Skola

- Lärarnas faktortid återställs till 0,8. Fler lärarassistenter och speciallärare.
- Rektorer ges fullständigt budgetansvar från 2027. Federationsmodell införs.
- Plan för ökad vuxennärvaro (5 modeller) presenteras för kommunstyrelsen oktober 2026.
- Socialsekreterare stationerade på två skolor som pilot från hösten 2027.
- Buskort till alla skolelever från årskurs 4 utreds och införs.

Välfärd

- Satsning på implementering av nya socialtjänstlagen: 10 mnkr.
- Habiliteringsersättning höjs 100 % 2027 och indexuppräknas årligen med KPI.
- Förstärkning av BORF:s budget med 5 mnkr – bemanning från 1+4 till 1+5.
- Samlokalisering äldreboende + förskola pilottestas.

Infrastruktur och samhällsbyggnad

- E-bygglov införs. 85 % av ansökningar klara inom 2 veckor.
- ÖP för hela Kungälv med FÖP:ar klar senast 2027-06-30.
- Dialog med Trafikverket om Grokareby inleds Q2 2026.
- Geoteknisk förundersökning Kexet klar december 2026.
- Trafikanalys Biltema/sjukhus klar september 2026.
- Kode nya skola: byggstart 2027.
- Järnvägsövergångar Kode + Ytterby samordnas till ett projekt.

Organisation

- Ny förvaltningsstruktur presenteras av kommundirektören senast 2027-06-30.
- Interna möten minskar med 15 % under 2027.
- Politiska arvoden ses över – besparingar finansierar reformer.
- RoK obligatorisk före alla väsentliga beslut.

Det goda livet • hela livet • det är givet

Kungälv's Kommun – Utvecklingspartiet – RAM-budget 2027–2032 – Mars 2026

Bilagor:

Bilaga 1 Ekonomisk Riskanalys

Bilaga 2 Barn och Ungdomsplan för Kungälv 2026

Bilaga 3 Investeringsplan

Bilaga 4 Optimera resultatsbudget

Bilaga 5 Strategiska mål 2050

Bilaga 6 Tillväxtpplan